

Já stojím bez hnutí na klouzající zádi
a vidím ujíždět krajinu, kde jsem byl.
Ty malé postavy jsou moji kamarádi.
A dál Dál ... Za mlhou ... V červenci ...

Mnoho mil.

Oni jsou ještě tam, na prosvětlené stráni,
sbírají borůvky a o mně neví nic,
jak těsně zahalen jdu do sychravých váni
podzimních plískanic, podzimních plískanic.

Ivan Blatný

Foto: Jiří Míka: „Kotě na plotě“

Úvodem

Proč si myslíme, že svět a život bude jen dobrý? Dřív se lidé ptali, kde se bere zlo, aby se mohli bránit. Přijali, že jeho příčinu máme hledat nejprve v sobě. Ďábel a jeho „mladý“ (zločinci, zbabělci, ideologové, revolucionáři) hledají zlo jen u druhých. Pravdě a lásce se vždy vysmívali.

Byli jste v klášteře v Teplé? 700 let byl klášter německých premonstrátů požehnáním pro celou krajinu. Pak se během pár let soužití Čechů a Němců zkazilo. Válka, odsun, ruiny a živořící kraj (vojenský velitel hned v r. 1949 po obsazení kláštera vyhodil do povětří pivovar a pilu, aby získal prostor pro nástupiště vojáků).

U rozcestí na Lanšperku nám kynula barokní socha sv. Václava, lupiči ji ukradli.

Registrované partnerství mnozí volí místo svatebního obřadu. Nám jde o víc než o peněžní příspěvky. Svatbou stvrzujeme, že se dáváme jeden druhému. Bez podmínek, s odpovědností a povinnostmi vůči druhému (to má svá pravidla). Vyberu-li si důvěryhodného člověka, mohu svá práva položit na druhé místo. Chceme, aby naše děti vyrůstaly v ovzduší důvěry a bezpodmínečné lásky. Ideály jsou pro nás životně důležité – i když se k nim jen blížíme. /v

QUAE PATRIA, QUAE PATRIA?

Chvála všem, kteří svou dovolenou prožili kdesi v krásném koutku naší vlasti! Vždyť – zemský ráj to napohled! Paradisus desuper! Tak jsme to zpívali mezinárodně díky Dominiku Peckovi: „A to je ta krásná země, země česká, domov můj“ – „ecce terra pulcherrima, Bohemia, patria...“

Líbezná místa v krajině přitahují: místa se studánkami, Božími mukami, sousošími a kapličkami. Kopce a hory shlížející do kraje jsou ozdobeny kostelíky, ba někde nádhernými chrámy, navštěvované celými generacemi předků. Místa v přírodě, povýšená na kult Boží oslavy. Zřejmě vábila i Kelty či Markomany svou polohou – proč ne? Ale jejich magičnost přece nepochází pouze z „tajemna“ země. Podle vyznavačů kultu „Matky Země“ a některých hledačů záhad jsou tato místa obdařena neosobními božskými silami, silně působícími na člověka. Neznámá, neosobní tajuplnost polechtá, přivábí – ale

nic víc. Lidé sem chodili a chodí, protože je tu krásně a dobře. Lidé – ti jsou jedním komponentem celé té magičnosti místa. A tím druhým je ten, který „přikázal, a bylo to stvořeno, on dal tomu povstat“ (žalm 148). „On má ve svých rukou hlubiny země, temena hor patří jemu ... souš vytvořily jeho ruce“ (žalm 95). „On je tvůrce hor a stvořitel větru, on působí úsvit i soumrak, šlape po posvátných návrších země“ (Amos 4,13).

A tak spolu s člověkem „šlape“ po posvátných místech i Bůh. Nachystal člověku tato líbezná místa snad i jako náhradu za utrpení od „Matky“ země: tajfuny, zátopy, zemětřesení, tsunami...

Ano, je to tajuplné, ale OSOBNÍ: je za tím Někdo; někdo neznámý a nepochopitelný, jenž se nám však ukázal jako poznatelný právě na naší planetě s předchutí slibu: „V domě mého Otce je mnoho příbytků. Odcházím, abych vám připravil místo. Pak přijdu a vezmu si vás k sobě“ (Jan 14,2-4). Ergo: Quae patria? Kde domov můj? *Jan Rybář*

Rabi Zusja říká: Když jsem se učil číst, narazil jsem občas na dvě tečky vedle sebe. Můj učitel mi řekl, že ty dvě tečky znamenají nevyslovitelné Jméno Boží, a že mám místo Jména říci Adonaj.

Za chvíli jsem narazil na dvě tečky, které byly umístěny nad sebou.

Když jsem je přečetl jako Jméno a vyslovil Adonaj, učitel mne opravil, že dvě tečky nad sebou znamenají konec věty a ne Jméno. Z toho jsem si odvodil poučení, že tam, kde jsou dva vedle sebe, tam přebývá Bůh, ale kde jsou dva nad sebou, tam Bůh není.

Každý člověk a každé pokolení má povinnost vyjít z otroctví zla a vítězit nad zlem.

Nespoléhej se na to, že tví prapředci byli vysvobozeni ze smrti – ty sám se máš vydat na cestu ke svobodě!

Maharal říká, že každá generace má své vlastní otroctví a každá generace potřebuje osvobození.

Otroctví nemusí přicházet zvenku, to co nás svazuje může být uvnitř nás.

Každý si má položit otázku: Co je mým otroctvím?

DESIDERATA

Jdi tiše a klidně hlukem a spěchem a buď pamětliv míru, který klid uchová.

Snáň se se všemi lidmi, ale nevydávej se jim.

Projevuj svoji pravdu klidně a jasně, naslouchej také lidem duchaprázdným a nevědomým, neboť i oni mají svůj osud.

Vyhni se hlučným a agresivním lidem, neboť duchu způsobují utrpení.

Když se srovnáš s druhými, mohl by ses stát zatrpklým a nicotným, neboť vždy budou lidé, kteří jsou větší nebo menší než ty.

Raduj se ze svých výsledků, stejně jako ze svých plánů. Zůstaň na své cestě, i když je skromná. V proměnlivém štěstí věků je to pravé vlastnictví.

V obchodních záležitostech buď opatrný, neboť svět je plný podvodů.

Buď spravedlivý, mnozí lidé s námahou sledují vysoké ideály, ale veškerý život je plný příležitostí k odvaze a hrdinství.

Buď sám sebou. Především nebuď pokrytečný a v lásce cynický, neboť přes všechnu vyprahlost a rozčarování je věčná jako tráva. Přijmi s rozvahou a nadhledem přibývající stáří.

Posiluj sílu ducha, aby tě při nepředpokládaném neštěstí chránil. Ale nesužuj se myšlenkami. Mnoho strachu přichází z únavy a osamělosti.

Se zdravou mírou sebedisciplíny buď k sobě hodný.

Jsi dítě Universa, stejně jako stromy a hvězdy. Máš právo zde být.

Universum se rozvíjí tak, jak se rozvíjet má. Proto žij v přátelství a míru s Bohem, ať už

DOPIS VLASTY MOTYČKOVÉ

Jiří Motyčka se svou dcerou Eliškou napsali „dopis Vlasty“ a paní Mikysková jej na pohřbu četla.

Vážení přátelé a hosté,

když jsme s Eliškou připravovali úmrtní oznámení Vlasty, zvolili jsme do jeho úvodu krátký úryvek z Janova evangelia o vzkříšení Lazara.

Marta namítá Ježíšovi, že ví, že Lazar bude vzkříšen v poslední den. Ježíš však Martu opravuje a říká: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, nezemře na věky.“

Jelikož jsme s Vlastou prožili více než polovinu života a mnohokrát jsme se přesvědčili, že můžeme důvěřovat božímú příslibu, že nás probudí ze spánku smrti - jsme si jisti, že Vlasta dále žije.

Věříme také, že nás Vlasta určitě povede při psaní jejího životopisu, jako by vám ho sama psala ...

Narodila jsem se 27. září 1966 v Ústí nad Orlicí mé mamince Ludmile Hubálkové a tatínkovi Vlastimilu Hubálkovi – od jeho jména je zřejmé mé jméno - Vlasta.

Maminka pracovala jako dělnice a tatínek jako řidič.

Když mně byly dva roky, přibyl do rodiny bratr Petr a v osmi letech sestra Monika.

V šesti letech jsem začala chodit do základní školy v Lukavici.

Tam jsem potkala své první skutečné kamarádky Jitku a Lenku.

Mezi moje první záliby patřily knížky a hudba.

Do měšťanky jsem dojížděla do Žamberka.

V patnácti letech jsem dostala občanku a hurá dobytí světa.

Musela jsem se rozhodnout, čím bych asi chtěla být. Volba padla na gymnázium Žamberk - zaměření administrativně ekonomické. Tady jsem potkala své životní kamarádky Ivu, Jiřinu a Venuši, a z kluků Pavla, ale i všichni ostatní byli fajn.

V rodné Lukavici jsme měli báječnou partu mladých lidí. Vybudovali jsme si vlastní klu-

bo chápeš jakkoliv.

I když máš jakékoliv trápení nebo touhu, udržuj ve zmatku života pokoj se svou duší.

Přes všechnu faleš, zbytečnou námahu, bezvýsledné snažení a všechny rozbité sny je přece jen svět krásný.

Buď opatrný a usiluj o to být šťastný.

Desiderata - „Co je žádoucí“ - vypráví jak nepromarnit život. Autor - americký právník a filosof Max Ehrmann (1872 – 1945) ji poprvé uveřejnil r. 1927. Legenda tvrdí, že je anonymním textem z kostela sv. Pavla v Baltimore, 1692. Báseň byla populární v 60. letech v okruhu hnutí hippies.

bovnu, kde jsme měli soukromí a byli skryti před přísným dozorem rodičů. Organizovali jsme i zábavy a diskotéky, dětské dny pro děti, ale také uklízeli po zimě a pomáhali potřebným. Tou dobou jsem objevila tanec – ten se stal mou velkou radostí. Tancovali jsme českou besedu.

Po zdárném ukončení gymnázia jsem nastoupila do OEZ – do konstrukce jednoúčelových strojů - jako kreslička výkresů. Práce nebyla sice nijak zvlášť atraktivní, ale ten kolektiv - prostě nádhera. Spousta vyletů, společných posezení, kultury, vše báječné.

OEZ mně také přinesl ještě jeden životní osud - začala jsem se tam totiž potkávat se svým budoucím manželem Jirkou. Zprvu to bylo nesmělé, ale uzrálo to v životní vztah.

Když jsem s ním chodila rok a půl a chtěli jsme spolu jet do Tater, maminka nařídila, že se Jirka musí nejprve přijít ukázat.

Jirka svolil, koupil kytici, přišel - a jeli jsme.

29. října 1988 jsme pak vše stvrdili panu farářem Ducháčkovým a já jsem se začala jmenovat Motyčková.

Přestěhovala jsem se na Orlici č.p. 57.

Soužití s rodiči na Orlicí bylo naprosto bezproblémové. Vycházeli jsme si společně ve všem vstříci. I s Jirkovými sourozenci Josefem a Hankou.

Měli jsme vlastní dům, který jsme upravovali k obrazu svému a vše běželo jako po másle.

Potom přišla první zkouška našeho vztahu. Naše vysněné miminko, které jsem čekala, zemřelo při porodu. Naštěstí jsme se s Jirkou podporovali a s pomocí Pána Boha a lidí kolem, jsme vše zvládli.

Po dvou letech, přesně 4.12.1991, se narodila Eliška. To bylo slávy a radosti! Vše bylo veselejší a život dostal nový rozměr.

Když Eliška povyroستla, začali jsme cestovat: v zimě na lyže a v létě - pokud čas dovolil - k moři. Slunce, to jsem vždy milovala.

Potkali jsme se ze spoustou skvělých lidí: s Evou a Petrem, Péťou a Pavlem, s Janou a Václavem, a s dalšími.

Se zimou to ale bylo horší. Když jsem Jirkovi slíbila, že se naučím lyžovat, on slíbil, že se

naučit tančit. Oba jsme to zvládli a potom si užívali společně.

S Jirkou jsme toho mnoho procestovali, někdy za sluncem nebo také za vínem. Ze všech zemí mě nejvíce zaujala cesta do Izraele s Jiřinou a dalšími přáteli. Vidět Jeruzalém, Betlém, Sinaj bylo skvostné.

Po pracovní stránce jsem se přes prodej hraček dostala do Charity v Letohradě, kde jsem se starala o mzdy. Celá charita jsou skvělí lidé, kteří si zaslouží metál.

Eliška rostla, vychodila základní školu a já začala marodit.

Měli jsme štěstí na výborné lékaře – odborníky. První nápor nemoci jsme zvládli rychle a bez problémů. Po roce se přidaly nějaké komplikace, ale zase se díky lékařům a mé buldočí touze po životě se vše podařilo zvládnout a já žila zase na plný pecky další 4 roky ...

Až do letošního června ...

Začal mně docházet dech. Odpočívala jsem trochu doma, ale bohužel to nešlo udýchat ...

Odjeli jsme s Jirkou do pražské nemocnice. Po týdenní sérii vyšetření se to moc nelepšilo, i když se lékaři snažili.

V pondělí dalšího týdne jsem to již sama nemohla zvládnout. Lékaři mně pomohli více spát a odpočívat - to byla úleva.

Mohla jsem prakticky jenom spát. Ale i když spíte, chudák srdíčko musí stále pracovat. Ve středu v 1.20 už srdce nevydrželo - a já jsem předstoupila před Pána Boha.

Děkuji Vám všem, kdo jste mě jakkoliv pomáhali na tomto světě a byli mou radostí. Ještě vzpomenu na děti kolem sebe, dříve Martin, Ondra, Štěpán a nyní Anička, Jáchym, Elinka, Rozárka a všichni ostatní to byli moje sluníčka.

Budu na Vás myslet - i v modlitbách - u Pána Boha.

Buďte na sebe hodní, chovejte se k sobě jako křesťané.

Vaše Vlasta Motyčková

DOPIS BLÍZKÝM, NEJEN MÍSTNÍM FARNÍKŮM.

Zesnutí Vlasy Motyčkové nás velice zasáhlo ...

Máme (!) ji rádi. Obdivujeme, mimo jiné, její přejícnost druhým a chuť do života. Jsme rádi, že se i jí dostalo lásky a přátelství. Mnoho jsme od Vlasty a Jirky už dostali ...

Ještě, že máme naději na shledání.

Každou chvíli zemře někdo z našich známých.

K bohatství naší farnosti patří, že se skoro všichni známe, stojíme o sebe navzájem, vzájemně si přejeme, dokážeme při sobě stát. Máme výhodu, že se scházíme v kostele. I pohřby jsou u nás odpoledne a tak můžeme své blízké společně vyprovázet ...

Na pohřbu Vlasty říkali cizí lidé: „Je vidět, jak Jirka má Vlastu rád, jak ji lidé mají rádi“,

„Ten farář asi přemýšlil o tom, co říká“, „Poprvé jsem viděl faráře plakat“, „Pohřeb nemusí být beznadějný“, ...

Inu, máme se čím těšit. Náš pohřební obřad je slavností života - navzdory smrti našich pozemských těl.

Nikomu nic nevnučujeme, ale jako rádi mluvíme o těch, kteří nám přejí, tak rádi mluvíme o velkorysosti a přejícnosti Boha.

Nejen našim dětem a vnukům můžeme předat zdravé sebevědomí o lidské důstojnosti. Aby viděli, že dostali život pozemský jako osobní dar od Boha a že nám Bůh nabízí také věčnost. Aby s tím vším dobře hospodařili a nebáli se smrtí, nevytěšňovali ji jako mnoho bezradných lidí.

Kdyby nebyl Tvůrce, byla by tady jen prázdnota, tma a zima. Krásu světa někdo vymyslel.

Izraelité a křesťané něčím světu přispěli. (Nepopíráme moře krve a oceán slz, které za námi také zůstaly.) Mnoho moudrých, statečných a rovných lidí s námi sdílí poznání, že život směřuje do Boží náruče. O svědectví Ježíšově ani nemluvě.

Foto: David Kočí

Od Boha se nám dostává vzdělávání, které se na školách nevyučuje.

Všichni jsme z královského rodu (jen se podle toho máme naučit vzájemně jednat).

Bůh si nás stvořil i pro sebe - „Jsi můj“ – říká každému z nás. Ani my bychom své dítě za nic nedali. Maminka dvacetileté dcery, která se zabila v autě, nám napsala: „Cokoliv bych dala, abych nemusela psát, že naše nejmladší dcera už s námi tady na zemi není“.

Jak by si Bůh mohl smrti nechat vzít kterékoliv ze svých dětí? „Nikdo a nic tě nevytrhne z mé náruče“, prohlásil.

Když nám naši rodiče něco slíbili, platilo to. Slíbili-li něco Bůh, už se to (téměř) stalo - jsme lidmi vzkříšení! Každou neděli slavíme naše budoucí vzkříšení. (Rusové říkají neděli vzkresenie.)

Stáří a smrt mohou ohnout a úplně vysílit naše tělo, ale nemohou ponížít naši důstojnost.

Ježíš byl na mnoha pohřbech; nezůstal jen u pláče, několik lidí vrátil do pozemského života – abychom viděli, že je Pánem života i svou smrt využil: „Alespoň uvidíte, že smrt je průchodná a že láska jde až za hrob“. Vítěz nad smrtí nám dal své slovo, že i nás probudí ze spánku smrti. Svou Hostinu nám daroval

dokonce jako slavnost svatební. V nebi přece nebude král a poddaní, máme být Nevěstou (množinou vytvářející nevěstu).

Stůl Páně dosahuje až do nebe, jeho druhý konec je Stolem hostiny nebeské. U Stolu Páně se skrze Krista setkáváme také s těmi, kteří nás předešli před Tváří boží.

Za totality bylo zakázané klást otázky, zda po smrti ještě něco existuje. Dnes se ale mnoho lidí bojí už jen zavadit o otázku smrti.

Mnoho a mnoho hodin, znovu a znovu jsme si přepočítávali, zda je slovo Boží spolehlivé. (Pochybnosti jsou důležité, nepoužíváme svou „víru“ jako utěšující prostředek.) Zatím nám pokaždé vyšel stejný výsledek.

Nejsme fanatici, ti nepláčí. Přijmout nabídku věčného života a dobrých vztahů navzdycy, je závatné, ale ne laciné. Nechceme být mluvkvy, své svědectví o naději podkládáme snahou o poctivý život a obětavost pro druhé.

Možná jsme jediní, kteří při každém našem slavení vysloveně myslíme na ty, jež nás předešli do života věčného.

Od židů jsme přijali jejich přípitek: „Na život!“ (věčný). I na pohřební hostině připijíme na život toho, jehož jsme vyprovodili do Náruče boží.

V našem kraji se dával nebožkám do rakve bílý šátek. „Víc jim to sluší než šátek černý“, říkaly ženské.

Požádal jsem pohřební službu, aby k našim pohřbům přivázela bílou stuhu na křížek (ta se dříve dávala jen svobodným). Přece při křtu „oblékáme“ bílé roucho na znamení nového životního stylu Kristova i na znamení vzkříšení. Při pohřbu používám bílou barvu liturgického roucha. Zvyky nemají ustnout. Dříve nosili pozůstalí na rukáve černou pásku (aby s nimi každý jednal ohleduplněji). Nemusíme nosit na pohřeb černé šaty, ale přicházíme v pěkných šatech a botách! (To je možná víc než přinést květinu.) Vyprovázíme své drahé jako na svatbu.

K pohřbu patří slzy, pláčeme i při jiných loučeních (i při svatbě nějaká slza ukápně), ale co by to bylo za nevěstu, která by odchod do domu manžela pokládala za neštěstí? (Barokní rakve byly malované jako almary a truhly.)

Přijeli jsme kdysi do Prahy na pohřeb nám velice oblíbeného pána. V návalu silného pláče jsme každý objímali vdovu zesnulého. Odehnala nás.

Ne každému jsou kondolence příjemné, může být strašné, když svým smutkem znovu a znovu zavalujeme pozůstalé.

Proto při pohřbu nabízíme místo projevů soustrasti kondolenční listy. Můžeme něco napsat zesnulému nebo rodině. Každého potěší, když si třeba i po letech přečte: „Vážíme si vašeho tatínka“.

Na pohřbu nemluvíme o všem možném, ale myslíme na zesnulého, aby se nebál přiznat své chyby a odvážil se do Boží náruče. Boha přemlouvát nemusíme, my potřebujeme povzbuzovat jeden druhého. /v

VIJÁDRĚNÍ MILOŠE REJCHRTA K BOHOSLUŽBĚ KONANÉ BĚHEM PRAGUE PRIDE

Miloš Rejchrt, evangelický farář

V souvislosti se zítřejšími bohoslužbami ve sboru ČCE v Kobylisích jsem obdržel veliké množství pošty, která prozrazuje vaše znejistění, někdy až pohoršení, ba i inkvizitorský elán. Není v mých silách odpovídat každému jednotlivě a na všechno, čím jste mně zavalili, proto přijměte prosím těchto několik řádek, které snad to důležité shrnují.

Ve sboru působím jako farář od r. 2006, přičemž občanské sdružení homosexuálně orientovaných křesťanů "Logos" zde působí od r. 1992. Nebýt mimořádné mediální pozornosti, kterou vzbudil festival Prague Pride 2011, zřejmě by zítřejší bohoslužby předmětem vašeho zájmu nebyly, neboť nijak nevybočují z toho, co se v kobyliském sboru běžně koná. Staršovstvo sboru vzalo na vědomí, že 14. srpna t.r. na přání členů Logosu povedu bohoslužbu ve spolupráci s některým z jeho členů, nic více a nic méně. Žádným přídavným jménem jsme tyto řádné nedělní bohoslužby neozvláštnili. Objevil-li se někde termín „ekumenická bohoslužba“, není to naší vinou ani zásluhou.

Co se Českobratrské evangelické církve jako celku týče, již v roce 2005 přijal 31. synodní dokument, kde se m.j. píše: *Sexuální orientace není určujícím měřítkem pravého lidství... Tímto měřítkem je podle zvěsti Nového zákona pouze Kristus sám, pravé lidství je v něm darované. To zřetelně otevírá cestu k přijetí homosexuálů v církvi: sexuální orientace není tím, čím by měl být člověk poměřován, podle čeho prověřován a hodnocen.* Jsem rád, že sloužím právě této církvi a s jejím stanoviskem k homosexualitě se ztotožňuji.

Nesdílím dojem vás některých, že stačí držet se Bible, kde je homosexuální chování označeno jako za ohavnost. Ano, v zákoně Mojžíšově to tak stojí, stejně jako je za ohavnost označeno požívání vepřového masa či mořských plodů. V Mojžíšově zákoně je i předepsána povinnost zabít toho, kdo by v sobotu sbíral dříví. Jako ti, kdo věří, že v Kristu je zákon naplněn a v něm všechno naše lid-

ství nově ustaveno, nemůžeme biblické příkazy a zákazy přijímat jako přímé pokyny pro nás (natož bič na druhé lidi), ale budeme s pomocí Bible jako naši hlavní pomůckou a s prosbou o dar dobrého svatého Ducha hledat, co máme a nemáme dělat dnes, aby to bylo podle vůle Boží a v souladu s Ježíšovým prikázáním lásky.

Z tohoto našeho hledání a objevování zásad a pravidel křesťanské etiky sexualita nemůže být vyňata. Cítím spolu s vámi, že osvobození sexuality od všech tabu je ničivé pro naše lidství, a že ani zdaleka nemůže být všechno dovoleno. Sexualita vyžaduje jemné zacházení, rozlišování mezi veřejným a intimním, mezi dětstvím a dospělostí, mezi touhou a potřebou. Náležité užívání sexuality není možné bez sebekázně a ochoty k odříkání. Sexualitě se nejlépe daří ve věrném a trvalém vztahu, kde spolu dvě lidské bytosti snášejí dobré i zlé. Kam až, do jakých důvěrností smí zajít sexuální chování homosexuálně orientovaných jedinců, si netroufám určit a řekl bych, že mi do toho nic není. Vím ale, že i homosexuální chování - stejně jako heterosexuální - může být skutečně perverzní, deviované, degradující lidství toho, kdo se stal terčem ať již brutální či rafinované sexuální agrese.

Sdílím s vámi - a to i s některými homosexuálně orientovanými bratry a sestrami v Kristu - vaši nelibost nad konáním „Pride parade“ v ulicích Prahy. Homosexualita - stejně jako heterosexualita - není nic, s čím bychom se měli veřejně chlubit. Ale jestli něco dnes narušuje jemné předivo zdravých vztahů mezi lidmi, včetně rodiny, toho zatím nejosvědčenejšího modelu lidského soužití, tak to není jeden průvod městem. Moje vnučky bydlí ve středu města v domě, kde se nad vchodem skví obrovský poutač „Sexshop“. Jak byste odpověděli čtyřletému dítěti na otázku, co že to v tom obchodě prodávají? Tuším, že tady o sobě dává vědět hrůzné deviantství dnešní doby, totiž komercializace všeho, i sexuality.

PŘÍBĚHY Z LÁGRU SI „POSÍLÁM“

řiká spisovatel a scenárista Jiří Stránský v předvečer svých osmdesátin

Po dlouhé době se zase jednou ocitl v rozpacích: přes pět stovek skautů povstalo a aplaudovalo čerstvému držiteli nejvyššího skautského vyznamenání. Nové díly zdivočelé země jsou natočeny, před vyjitím je jeho nová kniha Tóny, připravenou má hru pro Emilii Vášáryovou. Přesto pro Jiřího Stránského nebyl poslední rok snadný. Páteční osmdesáté narozeniny oslaví s početnou rodinou, ale bez ženy.

Na valném sněmu Junáka jste „za dlouholetou práci pro skautské hnutí, za život podle skautského slibu a zákona za celoživotní příklad ostatním“ dostal řád Stříbrného Iva. Takové vyznamenání může mít jen dvanáct lidí v republice, a vy jste jedenáctý. Byl jste nadšený skaut?

Byl, od dětství nás s bratry k tomu vedl otec, navíc zakladatel českého skautingu A. B. Svojsík byl bratranec. Táta byl Sokol, pak patřil do organizace Bílý lev, pracoval v ní,

Athéňané se vzámali. Z toho je patrné, že svoboda je věc užitečná nejen v jednom ohledu, nýbrž po všech stránkách. Dokud byli Athéňané pod vládou samovládců, nikdy neměli ve válce převahu nad svými sousedy, jakmile se však samovládci zbavili, dostali se na místo daleko nejpřednější. Je jasné i to, že se nijak nesnažili chovat statečně, dokud je k tomu nutil samovládce; jakmile však získali svobodu, snažil se každý, seč byl, vykonat co nejvíce, protože pracovali pro sebe. *Hérodotos, Dějiny*

a my chtěli také. Během květnového povstání v roce 1945 - to jsem ještě vypadal jako dítě - mě používali jako spojku: běhal jsem ve vzkazy dolů do Prahy přes Strahov k Albertu Pražákovi a dalším. Jednou mě skoro chytily, ale schoval jsem se na šancích.

O vodních skautech jste, kromě jiného, psal dopisy synovi ze druhého vězení - vyšly pak knižně jako Perlorodky...

Chtěl jsem, aby se mu nestýskalo a taky aby věděl, že je třeba něco vydržet, dodržovat zásady kamarádství a cti. Myslím, že skautská výchova hrála, kromě dalších věcí, v můj prospěch, když jsem se ocitl v kriminále.

Bylo toho ale víc, co „milionářskému synkovi“ pomohlo přežít všechnu tu komunistickou zavilost vůči vaší rodině - dědeček Malypetr byl ministerským předsedou, otec významný právník ze šlechtického rodu Stránských - to vám nemohli odpustit. Když vás zavřeli poprvé v roce 1953, bylo vám teprve 22 let. Jak jste se s tím mohl vyrovnat?

Máte pravdu, že jsem se narodil a vyrůstal jako milionářské synek, s tím nic nenadělám, a o to víc mi to pak dávali „sežrat“. Ale to všechno člověka, aniž by si to uvědomoval, stanovuje. Všichni ti chlapi z vysoké politiky, kteří patřili do naší rodiny, do kruhu přátel, kteří chodili k mému dědečkovi a k nám domů, byli pro mě strejdivé, Jan Masaryk čestný kmotr. Ale nemyslete si, že jsme byli zlatá mládež. Táta musel vystudovat „za své“ - dával kondice a vydělával si. U nás doma byl pevný režim, střídma výchova včetně pátečních pústů atd. A otec byl navíc prozíravý. Když Němci zavřeli vysoké školy, usoudil, že by mohli zavřít i gymnázia, tak jsme se všichni vyučili řemeslu. Já sice chtěl být odjakživa sedlák (za to mohly spíš geny Malypetrů než zchudlých šlechticů Stránských), ale jsem vyučený truhlář. Jak se mi to pak hodilo! Dovedl jsem se postavit ke každé práci. Na šachtě jsem bagroval a dokonce i bagrovat učil civily.

Na vašem pozdějším literárním směřování ale zřejmě měla podíl vaše muzická maminka?

Je to tak. I díky ní jsme měli krásné dětství. Byla konzervatoristka, jenže táta jí předpokládanou kariéru v Národním divadle překažil: musela porodit a vychovávat tři syny. Ale ona mě přivedla ke knihám. A také do uměleckého prostředí. K jejím přítelkyním patřily například Olga Scheinpflugová nebo Míla

Pačová. A taky bylo důležité, že jsem byl vychován bilingvně. Babička Rakušanka na mě od narození mluvila německy, čímž mi, aniž bych si to uvědomoval, dala velký vklad do života. Jazyky mi pak šly dobře.

Mluvil jste plynule německy, ale nemohl jste složit maturitu - z gymnázia vás vyhnali před ústní zkouškou. To už zavřeli vašeho otce a pak i bratra.

To, že jsem musel odejít ze školy, táta těžce nesl, a když jsem se pak vrátil z vězení, měl mě k tomu, abych obešel svoje někdejší profesory, že mi tu maturitu rádi dopřejí. Udělal jsem to, oni by mi ji opravdu umožnili, jenže je někdo udal a skoro je kvůli mně zavřeli. Tak jsem si řekl dost. Já tu maturitu k ničemu nepotřeboval. Svou univerzitu jsem absolvoval ve vězení. A musím poctivě připomenout, že k psaní mě dovedli především mí spoluvězni.

Často říkáte, že pro vás bylo určující setkání s uvězněnými spisovateli Josefem Knapem, Františkem Křelínou a Janem Zahradníčkem. Jak vás učili?

Třeba Honza Zahradníček viděl, když jsme se setkali, jak mnou cloumá nenávisť a touha těm, kdo nás zavírali, uřežvat hlavy. Od něj jsem poprvé slyšel tu základní moudrost: že nenávisť člověka strauje. A přestal jsem nenávidět. Byl nemocný, postižený, měl tlustá skla na očích. Ale nepoznal jsem člověka tak plného slunce. Samozřejmě, že v tom hrála velkou roli jeho víra. Debaty, jaké vedli s Josefem Knapem, jsem poslouchal jako napínavou detektivku. Jejich humor byl úžasný. Když jsem se ukecl, že bych chtěl psát, ten způsob, jakým mě z toho vyváděli, mě samozřejmě jen utvrdil v touze být spisovatelem. Říkali, to není jen tak, musíš umět spoustu věcí, nemysli, že se zahleďš vzhůru do nebe a polibek múzy ti spadne na čelo. Je to řemeslo, a namáhavý. Zkrátka, měl jsem štěstí na setkání s lidmi. Ne náhodou se moje první knížka povídek jmenuje Štěstí. Já ho opravdu měl, za všech okolností.

Čekali jste, že s vaší rodinou takhle zatočí, napřed za války a pak hned komunisti?

No dalo se to čekat. Už před válkou bylo jasné, že půjdou naši rodině po krku. Děda Malypetr jako ministerský předseda byl první ze zdejších politiků, který se veřejně proti fašismu postavil. A taky šli. Táta byl první v Osvětím, a i když se vrátil, hned v osmačtyřicátém ho zavřeli komunisti. Jeho rozsudek jsem měl dlouho zarámovaný v pokoji (když mě podruhé zatklí, odnesli ho): JU-Dr. Karel Stránský se jako advokát choval tak opatrně, že mu nebylo možno nic dokázat, proto se odsuzuje na dva roky nucených prací. A opravdu byl dva roky v táboře ve Všebořicích. To byl krystalicky čistý třídní

boj. Pak zavřeli bratra a než se vrátil, vzali mě.

Své zatčení jste ztvárnil ve Zdivočelé zemi. Bylo to tak, jak jsme viděli v seriálu?

Bylo. Sloužil jsem u pétépáků, přijeli pro mě, že jsem byl převelen. A jen jsme vyjeli z Janovic nad Úhlavou, čekal na nás tatraplán, vyšli manici s revolverem, ať si nasednu. Já ještě žertoval, chtěl si zapálit fajfku, a oni, že mi ji vrazí do držky. Prostě kovbojka. Pořádně jsem nechápal, oč jde, až když mi v Bartolomějské zavázali oči a nakopali mě do výtahu, pochopil jsem. Fakt, že už jsme měl tu rodinnou zkušenost, mi pomohl. I když ze mě „řezali řemeny“. Chtěli vytáhnout věci, které jsem prozradit nemohl, protože byly vymyšlené.

Přesto mluvíte o štěstí?

Myslím tím všechny ty drobečky štěstí, které jsem sbíral. Kriminál mi při vši té hrůze v mnohém pomohl. Příběhy lidí, které jsem tam potkal, byly jeden vedle druhého mimořádné. Vlastně si je pro své psaní odtamtud „posílám“ doteď. Byla to

zásadní setkání a zásadní poznání, vztahy na celý život.

Pokud vím, vězení vás sblížilo také s vaší pozdější ženou, která pak dlouhá léta s vámi všechno trpělivě snášela?

My se znali už před tím, z lyžování, to jí bylo šestnáct a mně o pět let víc. Jenže ona se se mnou rozešla, protože jsem pořád někde lítal, jezdil a celá ta její parta lyžařů usoudila, že nejkrásnější holka mezi nimi nemůže chodit s takovým parvenu, jaký jsem tehdy byl. Ale když jsem se jednou strašně vysekal na závodech na lyžích, byla jediná, kdo za mnou chodil.

Když mě pak zavřeli, v prvním dopise, který mi naši mohli poslat, už bylo i její psaní. Psali jsme si po celou dobu, ty ilegální dopisy mám doma a jednou možná leckoho ještě překvapí. V nich jsme se poznali natolik, že tři měsíce po mém propuštění jsme se brali.

A pak vás zavřeli podruhé, neměla to lehké.

Ona to vůbec neměla lehké. Jejího otce, který byl letec RAF, zabilo KGB, maminka měla jen minimální důchod, protloukali se všelijak. To, že mě ve vězení neopustila, bylo pro její rodinu nebezpečné, ale ona se nedala odradit. A pak to nastalo znova. Ženy mukulů to vždycky těžce odnesly. Ale ona při mně opravdu stála. A při všech svých zkušenostech musím připustit, že všechno věděla dříve než já. Viděla za roh a často mě chránila přede mnou samým. Už třeba tím, že se mnou přestala mluvit, když se jí to, co jsem dělal, nezdálo. Vždycky mě zachraňovala – a dělá to i teď, když zemřela.

Před čtyřmi lety jste napsal novelu Stařec a smrt. V ní se starý muž vyrovnává se smrtí své ženy. Vlastně jste tehdy předjímal, co se stane. Jak vás vaše paní zachraňuje dnes?

Když byla poslední dny v umělém spánku, zachraňoval jsem se vedle psaním posledních obrazů Tiché pošty, podle povídky, kterou jsem chtěl vzdát hold právě našim ženám. Měl jsem nejprve napsat novelu o jejím otci, konečně jsem se totiž dostal k dokumentům o jeho osudu. Ale ona mi řekla, táta čekal pětádesát let, tak ještě může počkat rok. Dopíš Tichou poštu. Tak jsem si psaním pomáhal, abych se nezbláznil. A teď vyjde knížka Tóny, je o muzice, kterou znám a mám rád, ale tentokrát jsem prosil kamarády, aby mi řekli, jestli nejsem příliš osobní. Ona umírala, a já ji tam mám živou. Nebyl jsem si jistý. Mám ji jako korektiv pořádku, i když tu fyziky není. Vypadám třeba jako blázen, ale povídám si s ní. Slyším, jak mě usadí, když dělám něco zbytečného. To, že s ní mluvím mě nehráská, ale utěšuje. Taky kvůli ní jdu vysávat byt. Jako mužskej bych to nedělal, jako její manžel prostě jdu.

Marta Švagrová, LN 6.8. 2011

TOMÁŠ A JAKUB

Osmiletý Tomáš hlídal před obchodem svého ročního bratra v kočárku. Maminka šla nakupovat se samozřejmostí, že na Tomáše je spoleh...

A tak seděl u malého Jakuba. To protivný hlídání ho někdy pěkně štvalo. A vůbec, jako by tu byl jen ten precek a nikdo jiný...!

Jak tam tak seděli, tu oba zbystřili pozornost: po zemi se kutálel suchý list! Kdyby to nebylo v červenci, ale v listopadu, nebylo by to vůbec vzrušující... Ale teď? V létě? Je posledního července! To neobvyklé žustění, kterého si na podzim nikdo nevšimne, hned vzbudilo jejich zájem, a oba ten list napjatě sledovali... Po chvíli Tomáš vstal, došel pro ten zkroutený list a ... DAL HO JAKUBOVI DO RUKY.

Pane, ten ale kouka!

/M

Jednou rozeznáme na schodech cizího domu svůj osud

křivku ramen očí a skvoucí smích

A přeče za pár dní ze vzdoru že nedáme život za náhodu – utečeme

a doma úzkostí pláčem

Viola Fischerová

AKTUALITY

KUNČICKÁ POUŤ A SLAVNOST 120. VÝROČÍ ZALOŽENÍ SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ NA KUNČICÍCH na hřišti Pod Lipami 4.září. Na oslavu přispělo Město Letohrad a Pardubický kraj.

Program

- 9:00 Uctění památky padlých v první světové válce
- 9:30 Bohoslužba na hřišti
- Oběd
- 13:00 Vívání sborů u hasičské zbrojnice
- 13:45 Slavnostní průvod
- 14:00 Zahájení odpoledních oslav, hymna, projevy hostů

Doprovodný program:

- Výstava historie sboru
- Ukázky historické hasičské techniky
- Šermíři
- Zásah HZS a Policie ČR
- Seskok parašutistů
- Zábavné odpoledne pro děti i dospělé
- Tradiční výborná kuchyně a občerstvení

Při této příležitosti pořádají Skauti „Den otevřených dveří v Urbance“ s prohlídkou prostor a výstavou prací skautů.

Výstavu fotografií Jindřicha Štreita připravujeme v kostele na Orlici.

POUŤ BIŘMOVANCŮ

26. a 27.září jedeme do Osvětimi a Krakova. V pondělí si projdeme oba koncentrační tábory v Osvětimi. Navečer si prohlédneme střed Krakova. V úterý navštívíme královský hrad, bývalé židovské město, nový kostel Archa, Mariánský kostel na Starém Rynku atd. Večer návrat domů.

Informace na tel.: 604 858 821.

SVATOVÁCLAVSKÁ SLAVNOST 28. září

13 h. mše v kostele sv. Václava - zpívá sbor Familia Cantorum
14 h. program na zámecké terase:
- Sudaruška – ukrajinské folklórní sdružení
- vystoupení dětí ze ZUŠ
- taneční vystoupení dětí pod vedením manželů Jantačových
- Tomáš Kočko & orchestr
- tombola, hry pro děti
Občerstvení: maso na rožni, klobásy, pivo, limo, moravské sudové víno, pouťové koláče, cukrovinky.....
Vstupné dobrovolné, případný výtěžek bude věnován na opravu kaple sv. Jana Nepomuckého na Kopečku.

SLAVNOST DOSPĚLOSTI budeme slavit s panem biskupem Janem Vokálem v neděli 2.října v 10.15 na Orlici.

Pane Vladimíre Tomku, děkujeme vám za zorganizování zájezdu pro seniory.

den charity 2011 (2560x1920x16M psd)

Oblastní charita Ústí nad Orlicí vás srdečně zve na

DEN CHARITY

v sobotu 10. září od 15.00 h. na farní zahradě u kostela Nanebevzetí P.Marie v Ústí nad Orlicí

Program:

- úvodní slovo
- prezentace charitních služeb
- vystoupení s obričemi Hula-hop
- mladí kouzelníci
- Deep Skilz - break dance
- soutěže, občerstvení
- od 17 h. hraje country kapela Wejvrat

Zábavné odpoledne je pořádáno u příležitosti svátku sv. Vincence z Pauly (27.9.), patrona charit. A jako poděkování všem našim spolupracovníkům, dárčům a příznivcům.

Oblastní charita Ústí nad Orlicí, Na Kopečku 356, 561 51 Letohrad, tel. 465 621 281, www.uo.charita.cz

Arkády - výstava výtvarného umění
do 11.9. - zámek

Výstava: Hračky nikdy nestárnou
do 1.10. - Městské muzeum

Koncert skupiny Nightwork & Eddie Stowell
9.9. ve 20 h. - Kunčice, areál Pod Lipami

Závěrečný závod Orlickoústecké ligy mladých hasičů
11.9. v 10 h. - Orlice, Ostrov

Vernisáž Fotografické výstava Hanky Fučíkové
13.9. v 17 h. - Městská knihovna
Potrvá do 31.10.

Indické baby masáže
14.9. v 10 h. - Centrum pod střechou

Koncert: Marie Rottrová a Neřež
15.9. v 19.30 h. - Dům kultury

Dopolední pohádkové promítání
21.9. v 10 h. - Centrum pod střechou

Charitativní akce: Běháme pro...
22.9. v 16 h. - Václavské náměstí

Vernisáž výstavy: Květiny a plody z našich zahrádek 28.9. v 10 h. - zámek
Potrvá do 1. 10. 2011

Blahopřání

27. srpna na Kunčicích slavili zlatou svatbu manželé Leopold a Milena Faltusovi. Milí Faltusovi, blahopřejeme Vám. Ať se Vám spolu i nadále dobře daří. Všimáme si, že manželství může být pěkným vztahem navždy. Děkujeme Vám.

Pane učiteli, Josefe Kudláčku, přejeme Vám vše dobré k Vaším pětadevadesátinám.

VYUČOVÁNÍ NÁBOŽENSTVÍ začíná 19.září

ZŠ Komenského

- 1. stupeň - pondělí 12.45-13.30
- 2. stupeň a gymnasium - středa 7-7.45

ZŠ Lukavice

- 1. a 2. třída - pondělí 13-13.45
- 3., 4., 5. třída - pátek 12-12.45

ZŠ Orlice

- 1. a 2. třída - pondělí 11.45-12.30
- 3. třída - středa 12.45-13.30

ZŠ U Dvora

- 1. a 2. třída - čtvrtek 11-12.35
- 3., 4., 5. třída - pátek 13-13.45
- 6. třída - úterý 7-7.45
- 7. třída - středa 7-7.45
- 8. a 9. třída - čtvrtek 7-7.45

Gymnasium Žamberk

pondělí - na faře 14.30-15.15

Mistovice – po domluvě s rodiči

Vážení rodiče, děkujeme Vám, že jste své dítě přihlásili na vyučování náboženství. Naším cílem je vzbudit v dětech vědomí, že jsou milováni Bohem a námi všemi. Chceme je také naučit mít rády samy sebe, protože to je předpokladem hezkého vztahu s ostatními lidmi. Přátelské vztahy jsou základem šťastného života. Postupně děti seznamujeme s obsahem víry. Každý bychom měli umět obhájit svou víru a z ní plynoucí určitý životní styl. Ve třetím ročníku děti přicházejí poprvé ke Stolu Páně. Na tuto svátost je potřeba zvláštní příprava a spolupráce, proto i Vás rodiče budeme zvat v průběhu roku k setkávání s panem farářem a katechetkami, abychom se mohli společně zamýšlet, jak dětem pomoci objevit blízkost Boha. Každou středu jsou v kunčickém kostele bohoslužby pro děti, kde pan farář mluví k dětem velice srozumitelným jazykem.

Přejeme Vám, abyste se svými dětmi zažili co nejvíce radosti a vytvářeli rodinu, která je požeňáním pro své okolí. *J. Skalická*

ZASEDÁNÍ FARNÍ RADY 24.srpna

Kunčickou pouť mají hasiči jako vždy obdivuhodně připravenou. Za to patří „kunčickým“ dík a obdiv.

Den Charity budeme slavit 10.zářím na zahradě děkanství v Ústí n. Orli. Máme co slavit.

Svatováclavská slavnost 28. září v Letohradě je už tradiční farní oslavou patrona naší farnosti i státního svátku.

Biřmování připravujeme na 2. října. Těšíme se také na setkání s panem biskupem Janem Vokálem. S biřmovanci jedeme na zájezd do Osvětí a Krakova.

Zvonice na náměstí má už novou krytinu. Dobrou práci odvedla firma pana Luxe z Nekoře, můžeme ji každému doporučit.

Dveře kostela sv. Václava – druhé dveře jsou zrestaurované, do konce roku přibudou i třetí.

Obrazy křížové cesty na Orlici – díky Pardubickému kraji jsme získali peníze k záchraně druhé poloviny obrazů. Manželé Bergerovi je už nažehlují na nová plátna a napnou je na nové rámy. Všechna plátna budou zachráněna. Po získání finančních prostředků budou obrazy restaurovány.

Kopeček – po velkém úsilí se podařilo získat peníze alespoň na opravu části střechy kaple, do které už začalo hrozivě zatékat. Celé léto je Kopeček zpřístupněný. Prohlídky zajišťují dobrovolníci. Návštěvníci si mohou zakoupit pohledy, výtěžek z prodeje se odvede na účet založený na opravu Kopečka.

Kunčický kostel – děkujeme panu Ludku Majvaldovi a jejich Ondřejovi. Natřeli žaluze na věži. Nepodařilo se ještě opravit vchod na kůr a oprýskanou venkovní omítku.

FR se příště sejde 21.9. v 19 h. na faře.

zapsala: Jana Skalická

Blahopřejeme panu faráři Václavu Vackovi k jeho 65. narozeninám.

Děkujeme Vám za to, k čemu nás vedete a vzděláváte. Děkujeme za všechny přednášky, které se v naší farnosti uskutečnily a které nám mohly rozšířit obzory. Děkujeme za Okénko. Děkujeme za to, že Písmo neodděluje od obyčejného života. Děkujeme za vcítění se do našich chyb. Děkujeme za úsilí při opravách kostelů. Děkujeme za podporu Charity a místních spolků. Děkujeme za humor a nadhled, za Vaši lásku k životu. Děkujeme za všímavost a nelhostejnost.

Vážíme si Vás a přejeme Boží přízeň i do dalších let. *Vaši farníci*

Ke 120. výročí hasičů

Kunčický Sbor dobrovolných hasičů byl založen 22.11. 1891 zásluhou Podorlické hasičské župy a okresního hejtmanství v Žamberku. Sbor měl 46 zakládajících členů, prvním starostou byl zvolen bratr Jan

ZE ŽIVOTA SKAUTŮ

Skautské středisko Letohrad uspořádalo letos 5 táborů, kterých se zúčastnilo opět přes 200 dětí. O průběh 3 z nich se s vámi podělí vedoucí oddílů Petra Sudková, Danie-la Novotná a Barbora Švecová:

Letošní rok jely oddíly z **Verměřovic** a z **Dolní Čermné** na tábořiště do Moravského Karlova poblíž Červené Vody. Celkem jelo 21 dětí a 7 vedoucích. Tábor s názvem „Akce Hroznýš“ proběhl od 16. do 29.července. Na začátku tábora musely děti projít výcvikem, aby se dostaly do elitní jednotky. Po přijetí do jednotky jim byl sdělen úkol.

Vědec Vlastimil Jeser vynalezl bránu do jiných časových pásem (minulost, budoucnost). Bohužel, z jiných časových pásem k nám začaly pronikat věci, které do naší doby nepatří (voda, viry, zvířata, silná radice,...). Cílem jednotky bylo zneškodnit vše nepatřičné, co do naší doby projde, a tak zabránit zničení světa. To se nám povedlo. Během tábora mohly děti také získat bobrorky (dovednosti něco jako bobříky, ale uzpůsobené k pointě tábora). Za splnění bobrorky dostaly děti placku na batoh. I přesto, že jsme měli na táboře pouze dva slunečné dny, se nám podařilo splnit všechny zadané úkoly. Získali jsme nové vědomosti, dovednosti a hlavně jsme si domů přivezli spoustu zážitků, na které budeme ještě dlouho vzpomínat.

Skautský oddíl z **Mistrovic** se letos vydal na čtrnáctidenní tábor pod stany hned v začátku prázdnin na malebné místo nedaleko Písařova u Červené Vody. Celým táborem nás provázela etapová hra Starověké Řecko, při níž se děti seznámily s významnými událostmi a osobnostmi (např. po skupinkách uběhly Maratonský běh nebo poznávaly Archimedy či Pythagorovy objevy). K významným okamžikům tábora patřilo také pečení kuřat, slibový oheň či velmi pěkné oslavy 100 let českého skautingu.

První červencový den se **skautky 2.oddílu** opět vypravily na dvoutýdenní pobyt v přírodě. Již po páté na Větrnou Hůrku u Výprachtic. Na stavbu tábora nám počasí docela

Reinelt a velitelem bratr Petr Moravec. Od samého vzniku se s nadšením pustili do úplně nové práce. Začal výcvik stříkačnicků, lezců a ochránců. Současně postupovalo vyzbrojování a vyzbrojování členů a stavba hasičské zbrojnice.

V prvních třiceti letech pomáhali naši hasiči u více než 30 požárů v obci a nejbližším okolí. Největší požár zdolávali v září 1927 na Ovčíně, hořelo 5 stavení. V současnosti nejsme, díky kategorizaci zásahových jednotek, tak často povoláváni k požárům ani ostatním zásahům. V historii sboru byla úspěšná období, ale i velice těžká, zejména během první i druhé světové války a padesátých let minulého století.

Nyní sbor čítá 141 dospělých a 38 dětí. Naše družstva dosáhla několika výborných výsledků v hasičském sportu. V r. 1993 zís-

prálo, ale jakmile sluníčko zjistilo, že máme stany postavené, schovalo se v sobotu večer za velké šedivé mraky a vylezlo až v úterý. Mezitím jsme chodily v pláštěnkách, holínkách, někdo si oblékl i rukavice a čepici. Náladu nám to ale určitě nezkažilo. Snažily jsme se mít sluníčko alespoň v sobě, když nebylo na obloze.

Oproti loňskému táboru, kdy bylo počasí až excelentní, si s námi letos hrálo celý tábor, potkal nás jak prudký déšť a mlhy, tak horka a bouřky. I tak jsme si ale celý tábor užily. Dva týdny jsme s Alenkou putovaly Říší Divů, abychom pomohly Bílé Královně sesadit z trůnu její zlou sestru Červenou Královnou. V boji s její drakem Tlachapoudem jsme zvítězily a díky tomu se do čela Říše divů dostala Bílá Královna a v Říši opět vládne Dobro.

Konec července patřil již popáté **výstupu na Králický Sněžník**. Tento zážitek pro vás zprostředkovala Marie Jurenková:

Poslední červencový den jsme se brzy ráno odhodlali k výstupu na Králický Sněžník, abychom zde oslavily 100 let trvání českého skautingu.

Připomněli jsme si tím zároveň také náš první výstup před pěti lety, kdy jsme na vrcholu hory vítali východ slunce společně se všemi skauty na nejrůznějších místech celého světa. Tato vrcholová setkání se tehdy konala při příležitosti vzniku skautingu v roce 1907.

I přesto, že deštivé počasí letošního nedělního rána k cestám do lesů zrovna nelákalo, na výstup jsme se vydali a úsilí do něho vloženého nelitovali. Odměnou nám byl nejen získaný odznak, ale především společné setkání v netradičních podmínkách a krásách horské přírody. *J. Faltejsková*

Děkujeme vedoucím skautů za velkou práci na táborech i za celoroční vedení oddílů. Děkujeme Vám, kteří jste pečovali o děti na Manželském setkání v Liberci. Vážíme si Vás - místo opalování u vody nebo přivyděláním si na brigádě - obětavě a nezištně sloužíte druhým. *farnost*

kalo družstvo dorostu titul mistři republiky, v r. 1996 naši muži obsadili šesté místo na Mistrovství republiky, v r. 2009 získali vítězství ve Velké ceně Ústeckoorlicka a v r. 2010 druhé místo ve Východočeské hasičské lize. V letošním roce soutěžní družstvo poprvé pokořilo hranici 17 sekund časem 16:93. Velice dobré výsledky mají i naše děti a družstva žen.

Další činností sboru jsou kulturní a zábavné akce, jako je pořádání plesů, zábav, koncertů, zájezdů, školení a v dřívější době i hraní divadel. Sbor provozuje také lyžařský vlek na Umbuli. Ten bývá, při dostatku sněhu, velice dobře navštěvován dospělými i dětmi z celého Letohradu a okolí. V průběhu roku jsou pořádány další akce - Kunčický křepáč, sjezd na horských kolech nebo tradiční zabijačka. *Ladislav Sýkora*

Život Boží krtem přijal

- 10.7. Anna Honzátková
Kryštof Šilar
- 24.7. Klára Vrbová
- 21.8. Magdaléna Marie Hubená

Lásku, úctu a věrnost si slíbili

- 2.7. Petr Konopka a Lenka Venclová
- 23.7. Martin Choma a Kristýna Vychytilová

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

- 6.7. Marie Kalousková 91 let
- 11.7. Marie Bernkopfová 83 let
- 13.7. Vlasta Motyčková 44 let
- 15.7. Josef Slavík 83 let
- 18.7. Jiří Plhák 63 let
- 15.8. Václav Vencel 81 let
- 20.8. Božena Paďourová 77 let
- 26.8. Alois Kreisa 55 let
- 29.8. Bohumil Peškar 74 let
- 1.9. Jan Liebich 70 let

„KAŽDÁ MOJE VRÁSKA MÁ SVOJI POVÍDKU...“

povídání o Annettě Ablové

Do Austrálie by mě nikdo nedostal ani za zlaté prase, ani za pytel máku, ani kdyby kočka vejce snesla, ani za půl Prajzka, ani kdyby duši na dlaň vyplil, ani za pečeného kohouta, ani kdyby čert na praseti jezdil, ani kdyby se na nudličky rozkrájel, ani kdyby mi bažanta dávali. (To je jen pár – těch slušnějších - rčení, vztahujících se k významu „ani za nic“, ze slovníku lidových rčení z r. 1947). Vždyť skoro všechny krásy světa můžeme v nějaké míře najít i v Evropě, tak nač se štrachat takovou dálkou? Nebýt ovšem Annetty... Lákalo mě setkat se s kamarádkou, se kterou si šest let píšeme, a ve svých dopisech jsme jedna pro druhou našly porozumění, někdy až telepaticky načasované. Annetta píše s vtipem a nadhledem, a ačkoliv přes 60 let nežije v Česku, vždy krásnou češtinou. Přitahovala mě svým židovstvím, svým životem i vztahem ke Kyšperku (Letohradu). Brzo mi také nabídl tykání. Slovo dalo slovo, manžel – nadšený cestovatel - objednal letenky a jeli jsme.

Setkat se s takovým člověkem bylo sice velmi lákavé, ale vážnost nebo spíše komičnost situace mi došla, když jsme v 9 ráno stanuli nevyspalí před jejím domem: Co tady dělám? Na druhý straně zeměkoule se chci nastěhovat k někomu, koho jsem v životě neviděla...? Mé pochyby ale rozptýlila Annetta hned jak otevřela dveře: „No kde jste? Máte hodinu zpoždění! Já myslela podle fotek, že seš tlustší. Dáte si čaj žejzo?“ spustila kolovrá-

tek, jako bychom se neviděli poprvé v životě, ale jen si odskočili na nákup. Že nám neotevře uťápnutá babička v šátku, to jsem věděla, ale takový gejzír energie jsme nečekali.

A už sedíme v kuchyni, popijíme čaj a povídáme, co děti, rodiče, práce, kamarádi, politika, počasí atd... Mezitím Annetta vstane a jde si pro pár tablet, připravených v krabičce. Dvě půlky jí spadnou na zem. Ohnu se a chci je sebrat, ale ona mě zastaví: „Prosím tě, nech to ležet, kdo by to sbíral! Občas takhle najdu nějakou tabletu na zemi, ale já nejsem cimprlich, no tak si vezmu zítřka jinou... To není problém - problémy si dělají lidi sami.“ A vysvětluje, že nemá tolik cit v prstech, protože jí omrzly při pochodu smrti. Pak plynule přejde k vyprávění o filmu, který nedávno shlédla: Ortodoxní žid se zamiluje do svého přítele, ačkoliv má ženu a 4 děti. Protože pro jeho náboženství je homosexualita nepřipustná a hlavní hrdina filmu se nechce vzdát ani víry ani svého přítele, volí raději dobrovolnou smrt. To Annettu nesmírně pobouřilo: „Neměl právo to kvůli víře udělat, měl přece ženu a děti! Ten film mě teda hrozně rozčilil!“ V otázkách víry má Annetta jasno: Bůh neexistuje. „Kde byl, když jsme byli v koncentráku, a když se tam vraždily miliony nevinných lidí a dětí?“ zdůvodňuje své přesvědčení.

Podobně svéráznými názory, na které nemůžete říct ani Ň, nás provázela často. Třeba při prohlídce Melbourne a jeho obchodů: „Některí lidé, zvláště ženy, chodí rádi po obchodech. Já k nim nepatřím. Jednak jsem v určitém nátlaku, že něco koupím a pak toho lituju, a jednak všechno šijou na jedno kopyto. Pro nás starý už tý parády moc není...“

Dvě těla, jedna duše...

Annetta se spolu se svou sestrou Stephanii narodily jako dvojčata v únoru 1924 Tereze Hellerové - shodou okolností v Jugoslávii, kde se maminka zamilovala do utečence z Ruska.

Když se děvčata narodila, vrátila se s nimi matka zpět do Čech, a protože tatínek s nimi tenkrát nemohl, už nikdy pak svého otce neviděla. Dva roky žily ve Mšeci, odkud pocházela maminka, pak odešly všechny tři do Prahy. „Maminka byla ohromná, dala by nám všechno. Protože nás ale musela živit a pracovat, šly jsme do Věžiček u Benešova na vychování do jedné rodiny. Moc se nám tam líbilo, měli nás rádi. Ranní volání kohouta na plotě, čerstvý vzduch, pořád jsme měly co dělat – běhat za husami, lézt na stromy, skákat do rybníčka a strašit pulce a žáby, schovávat se v kupce sena. Po žních jsme sbíraly brambory a pekli na ohničku. Než se dopekly, naslouchaly jsme starším dětem, jak vypráví hrůzostrašné příběhy o nestvůrách z lesa. Nikdy už jsem neochutnala takový domácí chléb s důlkem uprostřed,“ říká Annetta. Možná tady, u svých pěstounů, získala svoji krásnou češtinu – maminka na své dcery mluvila německy, ony jí odpovídaly česky. V Praze se maminka seznámila

s Arthurem Heilbrunem, za něž se vdala, a v r. 1930 se jim narodila dcera Elizabeth. „Lízinka dostala jméno po babičce mé maminky. Maminka mé maminky totiž zemřela, když jí bylo 8 let, proto ji vychovávala její babička. Já se jmenuji po prababičce, která pocházela z Itálie,“ říká Annetta.

Annetta je se svou sestrou Štěpou spojená velmi silným poutem. Jedna bez druhé nemůže být, proto je v jejich životech jen málo času, po který byly odloučeny. Když jsou ale spolu, nehrozí žádný poklid. Naopak: výměna názorů, konflikt, střet povah, odlišné zkušenosti. Vše ale končí vždy smírem, nadhledem a úsměvem: „Nevím, jak dvě sestry s podobnou minulostí mohou žít tak blízko sebe a nehádat se...“ komentuje Annetta výměnu názorů se sestrou. Připomínají nebe a zemi, oheň a vzduch. Annetta si v Austrálii nechala odstranit vytetované číslo a nerada vzpomíná na válku, protože se jí otevírají bolestné drásavé vzpomínky, Štěpa si naopak číslo ponechala a bez problémů provází jako dobrovolník návštěvníky Muzea holocaustu v Melbourne. Annetta má teorii, že z dvojčat je jeden vždy akční, činný a „do světa“, kdežto ten druhý spíše v pozadí. Zároveň se shodují v podstatných věcech. Po celý život se řídily maminčinou radou, že o vše se spolu mají dělit, a tu větší polovinu dát té druhé... Když měla v Izraeli Annetta už dvě děti, a Štěpa zatím žádné, byla ochotná jí jedno své dítě dát. Bylo pro ně samozřejmě o vše se dělit a nedopustit, aby byla ta druhá nešťastná. Obě s oblibou říkávají: „Dávat se má s teplou rukou“ (to znamená: dokud žijeme).

Lidé se nám vyhýbali a my se vyhýbali jim...

V Praze chodila děvčata do školy, byly nadšené Sokolky, účastnily se dvou sletů. K víře vychovávané nebyly - věděly jen, že mají židovské vyznání. „Když přišel Hitler, bylo to velmi smutné,“ říká Annetta, „nesměli jsme chodit do školy ani do Sokola. Židovské obchody byly nejprve pod dozorem áriječů, pak jim je vzali úplně, nesměli jsme do divadla, do biografu, na koupaliště, do parku. Nesměli jsme chodit bez židovské hvězdy, když někoho takového našli, šoupli ho do koncentráku. Lidé se nám vyhýbali a my se vyhýbali jim, protože jsme jim nechtěli způsobit nepřijemnosti. Mladí lidé se scházeli na hřbitově, protože jedině tam měli klid. My se Štěpou jsme pracovaly v židovském sirotčinci, tak vím, že i tam se mládež nějaký čas scházela.“ V r. 1941 museli rodiče s nejmladší sestrou odejít do ložského ghetta. Jeli v prvních pěti transportech. Annetta se Štěpou pracovaly v té době v sirotčinci, nebydly společně s nimi, a tak cítily jako příkoří, že nemohou jet s nimi. Někdy dostávaly od maminky poštu pohlednic: na jedné z nich píše, že pracuje v továrně, kde vyrábějí ze slámy vložky do bot, že to je těžká práce, ale musí hodně pracovat, aby se měla Lízinka líp. Podepsala se jako vdova. Tak zjistili,

že v Lodži zemřel jejich nevlastní otec. To byla také poslední zpráva o mamince a jejich sestře: „Až v r. 1999 jsme zjistily v archivu v Osvětimi, že děti byly z ghetta v Lodži vzaty od rodičů a v Chelmnu zplynovány v Marigus vagonech. Lízince bylo 11 let... Těžko si představit ty nevinné děti, tápající po dechu, v té hrozně chvíli jejich končícího krátkého života. Tímto způsobem přišla o život také část dětí z Lidic po atentátu na Heydricha,“ dodává Annetta.

V r. 1942 se stačila Štěpa ještě vdát za Egonu Kunevaldera: „Jejich svatba byla zvláštní – měli na sobě normální černé kabáty, na kterých svítila žlutá židovská hvězda, Štěpa nesměla mít ani kytku...“ vzpomíná Annetta, „hned nato jsme odešli do Terezína. Museli jsme všechno odevzdat, Egonovi oholili hlavu... Terezínské ghetto bylo vedeno židovskou správou a zvenku hlídali brány četníci. Po jakémsi prohrěšení byla jednou celá skupina povolána do transportu. Měly jsme ale se Štěpou štěstí, protože jsme pracovaly v tamní nemocnici. Díky lékaři byl Egon prohlášen neschopným, a tak nejel ani on ani my. Celý tento transport šel v Osvětimi po půl roce do plynu.“ Annetta také vzpomíná, jak se v Terezíně točil propagandistický film o tom, že Hitler „dal“ Terezín židům: „Než přišli lidé od Červeného kříže, všechno se čistilo, ze zabavených věcí se jako udělaly plné obchody, kavárna, děti dostaly balíčky a měly říkat: „Už zase sardinky!“ přitom v životě tam žádné sardinky neviděly... V Terezíně se také hrála dětská opera Brundibár, dodnes si pamatuji všechny písničky nazpaměť... Zkrátka Hitler chtěl ukázat světu, že tam je ráj a spousta lidí mu na to opravdu skočila.“

V prosinci 1942 byli povoláni do transportu Štěpa s Egonem. Annetta odjela dobrovolně s nimi, protože nemohla nikdy být delší čas bez své sestry, bez části své duše. V Osvětimi se dostali do Familienlageru, kde spolu rodinní příslušníci sice nežili, ale mohli se občas vidět – barák s kavalci po stranách, uprostřed vodorovný komín, ve kterém se mohlo na jedné straně topit, ale moc se netopilo: „Pamatuju, že nějaký docent na tom komíně dělal punkci míchy, bez umrtvení samozřejmě. Řádila tam encefalitida a takto se uvolňoval mozkomíšní tlak. Jídlo se nosilo ve velkých kádích, latrina byla daleko a v noci se ven nesmělo, tak se používalo velkého sudu, který jsme druhý den vynášeli.“ Na mou otázku, zda věděli, do čeho jdou, Annetta odpovídá: „Ne. Věděli jsme, že jedeme někam na práci. Z dnešního pohledu je možné říci, že jsme o tom možná nechtěli vědět. Mluvílo se o ledasčem, ale nikdo tomu nevěřil, nikdo z nás nevěřil, že hodnota člověka může být tak ponižena. Když nás však naložili do dobytčáků s jedním malým okýnkem, dali nám tam jeden kybl a několik lidí během cesty umřelo, všechno nám došlo... V Osvětimi nás v noci esesáci vyháňeli z vagonů a křičeli: „Ven! Ven!“ Psi na nás štěkali. Vězni v pruhovaných mundúrech

k nám vztahovali ruce a žádali o cokoliv, neboť nám vše bude stejně vzato... Ukazovali na dým z kouřícího komína, který páchnul spálenou kůží, že takhle skončíme... Něco, co si normální člověk neumí vůbec představit... To nikdy v životě nezapomeň! Z Osvětimi uprchli dva vězni. Dostali se do Švýcarska a Londýna a mluvili o tom, co se tam děje, ale nikdo proti tomu vůbec nic neudělal...“

Choval se k nám velmi slušně, ale dělal hrozně věci...

V koncentračním táboře pracovala se Štěpou v baráku u nemocných, kterým už nebylo pomoci. Jediným lékem, který mohli podat, byla útěcha a pomocná ruka. Obě sestry si vybral pro své pokusy doktor Mengele, kterého zajímali cikáni, trpaslíci a dvojčata. Annetta k tomu říká: „Mengele, zvaný Anděl smrti, byl kultivovaný člověk se zájmem o hudbu a výtvarné umění, choval se k nám vždy velmi slušně, ale dělal hrozně věci. Pracovali u něj i čeští lékaři, kteří museli dělat, co jim nařídí. Třeba museli sešít dva kluky jako siamská dvojčata a pozorovali, jak dlouho budou žít. Nebo jednomu klukovi operovali hlasivky, aby zpíval tak hezky jako jeho bratr. Jenže se to nepovedlo a přišel úplně o hlas. Po válce mu v Německu

říká Annetta a dodává: „Mengele měl moc rád hudbu a výtvarné umění. Jednou nás vzal do svého studia v cikánském táboře. Nechal cikánům jejich nástroje a řekl jim, ať mu hrají. Druhý den šel celý ten cikánský lágr komplet do plynu. Moje přítelkyně, Dina Gottlieb, pro něj malovala portréty cikánů. Chtěl vydat knihu o podřadných rasách a s fotografiemi nebyl spokojen. Za ty obrazy ji Mengele nechal žít. Zajímavé je, že Otmar von Verschauer - lékař, který Mengeleho poslal do Osvětimi, a jemuž Mengele poslal do Německa různé vzorky k výzkumu, nebyl po válce souzen. Jen později přejmenovali jeho ústav a byla to dál seriózní instituce. Dokonce nás se Štěpou i ostatní postižené Mengeleho pokusy zvali na návštěvu. Ale nejely jsme tam, co bychom tam dělaly? Pak nám poslali projevy, které tam zazněly, omlouvali se...“

Jirka

Annetta se potkala se svým budoucím mužem právě v Osvětimi. Jiří Abl (1907-1981) se vyučil koželuhem u svého otce a bydleli s rodinou v Kyšperku na náměstí. Když byli rodiče a sestra s manželem povoláni do transportu, šel dobrovolně s nimi. Z Osvětimi se vrátil sám. O setkání s Jiřím Annetta říká: „Denně se hromadila těla mrtvých kolem bloku a ráno je odváželi do krematoria. Jako

udělali nějaký přístroj, aby zas mohl mluvit. Mluvil pak jako robot a na nějakém setkání řekl: „Jeden Němec mě o ten hlas připravil a s německou technologií zase můžu mluvit...“ Bylo to smutný... Mé přítelkyni se tam narodila holčička, kterou nesměla z příkazu Mengeleho kojit, aby zjistil, jak dlouho zůstane naživu. Jedna česká lékařka jí ale dala smrtící injekci, aby ji ušetřila trápení. Mengele se k nám choval vždy slušně. Brali nám krev, dělali různé zkoušky. Jednou jsme se Štěpou dostali na nařízení Mengeleho transfuzi 500 ml krve od polských mužů - dvojčat. Měly jsme potom hroznou reakci, myslely jsme, že umřeme. Ale přežily jsme to a ty dva muže jsme pak už nikdy neviděly“,

dnes pamatuji ten slunný den, kdy jsem vyšla ven z nemocničního baráku nadechnout se vzduchu. Uviděla jsem dva muže s nosítky, kteří přišli dělat tuto smutnou práci. Jeden z nich se na mne usmál a prohodili jsme několik vět. I za těchto okolností vypadal dobře a čistě. V tom okamžiku pronikla okolní temnota jakási teplá jiskra útěchy. Jednou mi vyprávěl, že se dozvěděl o tatínkově smrti a bál se to říct mamince. Bylo mu ale zatěžko žít s tím tajemstvím. Když jí to řekl, maminka byla ráda, že se tatínek už netrápí. Tehdy viděl naposled i maminku... V r. 1944 přišly do tábora maďarské židovky a Jirka jim hodil nějakou část oděvu, kterou našel u některé z mrtvol, jenž odvážel.“

ho ale viděl a udal. Dostal 25 ran holí. Viděli jsme se tam jen párkrát, pak nás osud zavál každého jinam...“

Zachránily nás dobré boty...

Ke konci války dostal každý bočník chleba a tábor se vydal na pochod smrti: „Bylo to těžký - v zimě v Polsku, jen sníh, pustina a esesáci se psy. Když si potřeboval někdo ulevit, museli jsme vedle do sněhu, a když se to tomu esesákovi nelíbilo, tak tě prostě zastřílel. Po cestě byla spousta mrtvých. Šli jsme za nějakou ženou, kterou podbíraly její dcery. Ona už nemohla, tak ji esesák zastřílel. Nechali ji tam ležet a holky musely jít dál. Jen jsme šli a šli... Zachránily nás dobré boty, bez bot to stálo život. Jednou jsme spolu vezly do krematoria nějakou mrtvou ženu a Štěpa tam od kata dostala krásné lyžařské boty. Pamatuju, že na tom pochodu je jednou sundala někde ve stodole, kde jsme odpočívali, a do rána jí boty zmrzly.“

Pak už má Annetta mlhavé vzpomínky na dobytčáky, které je zavezly do přeplněného Ravensbrücku a pak do Malchova. Tady Annetta onemocněla tyfem. Na ráno, kdy se probudila a zjistila, že je po válce, v životě nezapomene. Nikde žádný esesák, nikde žádný pes... Přes sběrný tábor Lübeck se dostala do Prahy. Zde jim dali šaty a nějaké peníze. Byla ale v nejistotě, co se stalo se Štěpou. „Když jsme se za pár dní potkaly, bylo to tak krásný, to se nedá vypovědět, jako kdyby mi vrátili druhou půlku duše...“ říká Annetta se slzami v očích.

Tuto báseň napsala Annetta v Praze 1945, po návratu z Osvětimi:

Není to sen?

Jsou tyto bělouňky domečky s červenou střechou skutečné? A nejsou ty stromy, do nichž jsou zachumlány, jenom kulisy zakrývající muniční továrny pod zemí? Nesním a není to jenom pohádka, kterou jsem si nesčetněkrát opakovala, když má duše, přeplněná hořkostí dnů stále stejně beznadějných, zakletá v cizí zemi a obehnaná ostnatými dráty, plakala touhou po domově? Ne, není, jest to živá a radostná skutečnost! Opojena sluncem volám: je to pravda? A les mi zahučí ozvěnou: To nebyla pravda, děvčátko, to byl jen ošklivý sen, co se ti zdálo - tys usnula na louce uprostřed vůně květů. A přešly bouře a mraky přes tvá víčka, tys vzdychala a celá zem se chvěla pod tebou. Ale nyní ses probudila a díváš se do nebe! Pravda, už nikdy sem za tebou nepříjde tvá maminka a sestřička, ty ti sen už nevrátí! Ale neplač, oni se, děvče, na tebe dívají očima nebes a slunce, lesů a země! Vzpomínej na ně s láskou a slib jim, že půjdeš ruku v ruce kupředu se všemi, kdož stejně cítí, cestou, jež strhuje svou hloubkou a voní květy spolupráce nás všech! A na tu cestu ti bude zářit maminčin příklad jako hvězdička...

„Ptáš se, jaké to bylo, když jsme se vraceli

z koncentráku? Nebylo pro nás úsměvu. Lidé měli své starosti – nebyl cukr, mouka, vejce... Neměli pro nás pochopení. Spíš se divili, že jsme se vrátili. Bylo nám 21 let a Štěpa už byla vdovou...“

Lidé, kteří přežili koncentrační tábory, tvoří svébytnou skupinu. Navzájem o sobě vědí, čím kdo prošel, znají své osudy i rodiny. Annetta nám ukazuje tlustou knihu výstřížků z novin o různých lidech s touto krutou zkušeností. Domácnost obou sester zdobí neobvyklé množství rodinných fotografií, které komentují výmluvnými slovy: „To je naše vítězství nad Hitlerem –naše děti a vnoučata!“

Je pro mě těžko uvěřitelné,

že lidé se z našeho utrpení nepoučili...

Annetta nám vypravuje o ženě, která několik let organizovala setkávání dvojčat, jenž prošla Osvětími: „Při obžalobě Mengeleho odpustila jménem všech postižených nacistům. To nebylo správné, nemohla mluvit za ostatní. Tak jsme s ní přerušily kontakt. My jsme jim neměli zájem odpustit, jak můžeš takovou věc odpustit?“ ptá se Annetta a dodává: „Já nechovám k nikomu zášť. Mladá generace nemůže trpět za to, co udělali jejich rodiče nebo prarodiče. Když člověk někoho nenávidí, trápí nejvíc sám sebe. Ale minulost je potřeba lidem stále připomínat,

protože většina si neuvědomuje, co se páchalo na nevinných lidech. A navíc se historie stále opakuje – Jugoslávie, Afrika... Pro mě je těžko uvěřitelné a bolestné vědět, že lidé se z našeho válečného utrpení nepoučili, a že podobná zvěrstva se páchají dál po celém světě. Pohrdání člověka člověkem je ale bohužel nesmrtelné...“

Z koncentráků druhé světové války se nevrátilo 6 milionů Židů, z toho přes milion dětí. Bylo vyraženo přes 90% polských židů a 66% českých Židů. Proč zrovna oni? Na to Annetta odpovídá: „Židé jsou pronásledováni staletí. Lidé jim záviděli a nenáviděli je z různých důvodů. Už Masaryk říkal, že antisemitismus se saje s mateřským mlékem. Je pravda, že Židé byli trochu naivní, když si mysleli, že se jim nemůže nic stát, protože za první světové války bojovali za Rakousko-Uhersko...“

Po válce se mohli znovu svobodně nadechnout. Byli šťastní - přežili peklo a snažili se dohnat promarněné roky: „Vzdělávali jsme se, chodili do divadla, na operu, dělala jsem

si ošetřovatelskou školu – měli jsme se Štěpou jen měšťanku, pak nás ze škol vyhodili. Po válce jsem se znovu potkala s Jirkou. Když jsem dodělala ošetřovatelskou školu, pracovala jsem jako zdravotní sestra ve Střešovicích a slavili jsme v restauraci na Vltavě získání diplomu. Přišel za mnou tehdy s žádostí o tanec a řekl, že už jsme se viděli. Já ho nepoznala, jen jsem se smála, což u mě bylo obvyklé. Požádal mne, abych vyhrnula rukáv. Ukázala jsem mu předloktí a pak mi ukázal on svoje vytetované číslo. Vzpomněla jsem si, že to byl onen muž, který ve mně tehdy v koncentráku zanechal jiskru naděje v lepší zítřek. Zamilovali jsme se do sebe a brzo se vzali. Odstěhovala jsem se za Jirkou do Kyšperka, a v r. 1948 se nám narodil syn - zázrak z jiskřičky, doutnající z popele těch, kteří se této radosti nedomohli.“

Po návratu z koncentráku dostali zpět některé věci, které si Jirkovi rodiče před svým odchodem schovali u známých (oblek, obrazy atd...) Po příbuzných, kteří se nevrátili, zdědil Jiří tři domy, a setkali se dokonce s takovou velkorysostí, že jim pan Doleček vrátil uschované peníze i s úroky. Vložil totiž peníze do podnikání a vydělaný obnos vrátil Jiřímu. Někdo uschované věci zapřel. „Ale pro nás to nebylo důležité,“ říká Annetta, „byli jsme mladí a v Osvětimi jsme o všechno přišli, neměli jsme k majetku žádný vztah, pro nás byl důležitý život! Když ke mně přišla malá děvčata, dala jsem jim třeba na hraní cenné Rosenthalovy sošky, které si Jirka před válkou u někoho schoval. Neměla jsem ponětí o hodnotě peněz...“

Izrael

V r. 1949 odešli Annetta s Jiřím a malým Míšou do Izraele. I když komunisté už převzali moc, bylo to ještě možné. Museli pro povolení do Hradce Královce. Tam úředníci předložili seznam věcí, které si berou s sebou. Ten jim na to řekl, že náramek, rodinný šperk, si s sebou nemůžou vzít. Tak získali povolení vyjet do Izraele... Byli nadšení, že Židé mají svůj stát, měli malého syna – pokračovatele jejich života. Annetta mířila za Štěpou, která v té době už v Izraeli se svým přítelem byla. Odešli budovat vlastníma rukama židovský stát.

„Když jsme byli pro své židovství pronásledováni, tak jsme si mysleli, že do Izraele patříme,“ říká Annetta. „Začátky byly těžké. Jirka byl v Kyšperku už dobře situovaný ve Fischlově továrně. Vlastně ho obdivuju, že ve svých letech dokázal úplně změnit život, opustit své postavení v Čechách a jít těžce pracovat do Izraele. Nejprve jsme byli ve sběrném táboře. Pamatuji, že v noci řádila větrná bouře a my jsme ráno byli všichni zasypaní pískem. Jirka říkal, že kdyby jela loď zpátky do Čech, tak neváhá ani minutu... Snažil se získat nějaké místo. Všude byla spousta přistěhovalců, hebrejsky jsme neuměli... Šli jsme do kibucu Givat Hayim. Děti zde žily v krásných dětských zařízeních, kde se jim do 17 hod. věnovaly vychova-

telky. Děti se tam učily hebrejsky a my se to pak učili od nich. Pro Mišu i pro mne to bylo zpočátku těžké – byl v kolektivu neznámých dětí, kterým nerozuměl... Vše ale bylo podřízeno dobré myšlence - vybudovat co nejučinněji a nejrychleji fungující stát. Pro děti neexistoval nedostatek, měly všechno. Neměli jsme žádný majetek, všechno bylo všech. Společně jsme jedli v jídelně, společně se pralo prádlo, každý dostal, co potřeboval. Když jsme potřebovali k lékaři, nic jsme neplatili, dostávali jsme kapesné, jezdili jsme na dovolenou. Děti byly zaopatřené a my jsme tvrdě pracovali – v kuchyni, na poli, co bylo potřeba. Ráno nás odvezli na pole, dopoledne přivezli snídani, dělali jsme do tří hodin, pak byl oběd a po práci jsme šli budovat kibuc - domky i společné prostory. Dělali jsme od rána do večera. Slunce hřálo 8 měsíců v roce, bylo to náročné... Pomáhala jsem také postavit malou nemocnici, kde jsem pracovala jako zdravotní sestra u lékaře. Já byla v kibucu spokojená, ale Jirka moc ne. Byl mnohem starší, nešla mu hebrejšтина, na práci si musel taky těžce zvykat – dělal nejdřív u krav, pak na traktoru a pak vozil autem slepice do města, to už bylo lepší. Vybavení jsme ovšem měli na úrovni a vše bylo děláno odborně.“

V r. 1950 se Ablovým narodil syn Danny a pět let potom dcera Daphna. Ačkoliv jejich stát byl mezinárodně uznáný, žili ve strachu o své blízké kvůli neustálým bojům a válkám s Araby. Annetty zeť byl ve třech válkách, z jedné se vrátil zraněn. Také to je vedlo k odchodu. Druhý důvod byl ten, že Annetta následovala svou sestru, která se po 8 letech v Keni přestěhovala s manželem Robbym a dvěma dětmi – Naomi a Johnem - do Austrálie. A tak po 15 letech v Izraeli tuto zemi opouštějí...

Austrálie

Na cestě do Austrálie jim pomohly peníze zděděné po Jirkově strýci, který utekl před válkou do Ameriky. V Melbourne žili nejdřív několik měsíců u Štěpy v opravdovém jazykovém babylonu: „Štěpy děti mluvily anglicky, moje děti hebrejsky, já s Jirkou a Štěpou česky a Robert, švagr, německy,“ říká Annetta, „pak jsme koupili dům, ve kterém bydlím dodnes. Přistavěli jsme dvě místnosti, Robert nám moc pomáhal. Dostali jsme od Němců nějaké odškodnění za koncentrák, tak jsme si pořídili do bytu koberce.

Jirkovi se tady líbilo - měl rád přírodu, rád chodil do restaurací... I tady těžce pracoval – v továrně řezal a balil plast, a při tom ještě dělal školníka. Ráno brzo vstal, šel zotopit do školy, pak se doma vykoupal a šel do továrny. Ve tři odpoledne přišel domů a šel do školy uklízet. O prázdninách jsme mu s kluky pomáhali ve škole mýt okna a dělat velký úklid. Jirka dětem vštěpoval, že člověk se nemá stydět za žádnou práci, že každá práce je dobrá, když se dělá čestně. Já jsem od začátku uklízela lidem v domácnosti a to mně vyhovovalo, protože jsem mohla být

doma s dětmi. Lidé, u kterých jsem pracovala, si mě vážili, nikdy jsem se necítila hloupě. Naopak – byli na mě hodní, obdivovali, kolik umím řečí a vyptávali se na život v Čechách. Tady jsem se také teprve naučila vařit, v Čechách nebylo z čeho vařit, potravin bylo málo a jen na lístky, a v Izraeli jsme jedli hromadně v jídelně...“

V roce 1985 točila Jana Wendt dokumentární film ze soudu s Mengelem s názvem „60 minut“. Vzala obě sestry do Izraele, kde Štěpa přednesla vedle ostatních svou obžalobu. Musely si vyslechnout vyprávění o hrozných věcech, o nichž neměly tušení, ač byly přímo v jejich centru. Po návratu o nich psaly noviny, byl promítán film. Jejich osudy se staly známé světu, o soudním přelíčení v Izraeli se dokonce zmiňovaly i české noviny.

A kde se dnes Annetta cítí být doma? „Každá země mně něco dala. V Čechách jsem žila do svých 24 let, a i když mládí nebylo vždy jednoduché, bylo to mládí a bylo celkem radostné. Izrael jsem milovala, byla jsem pyšná, že žijeme v samostatném státě, který jsme pomáhali budovat. V Austrálii žiju nejdéle a uskutečnilo se mi tady spoustu věcí, které jsem předtím v životě neměla: mám tu děti a vnoučata, vlastní dům, můžu si dělat, co chci... Ačkoliv mám všechna tři občanství, cítím se být Australankou... Zažila jsem toho hodně. Každá vráska má svoji povídku, proto mám tvář jak uschlou švestku. Ale úsměv vše zahalí,“ předvádí názorně.

Za našeho pobytu v Austrálii jsme si dopřáli dva delší výlety. Byli jsme rádi, že jsme mohli jezdit autem, a měli tak střechu nad hlavou, protože australská zima nás trochu překvapila. Studený vítr, ráno bylo kolem 2 stupňů, přes den 10-12, (když bylo vedro). Říkali jsme si, že nějaká ta australská zimička nás nemůže zaskočit, ale zaskočila. První výlet byl po pobřeží směrem na východ od Melbourne, tzv. Great Ocean Road, kde jsme viděli krásné útesy a divoký nespoutaný oceán, druhý směrem na západ do Modrých hor pod Sydney. Byly to nádherné pohledy na přírodu, ale snad zajímavější bylo to, co se dělo uvnitř... Annettiny osudy, divukrásná příroda, vzdálenost od domova a rodiny – vše se splétalo a rozplétalo v našich hlavách. Annetta mi jednou říkala, že v jejím životě měly často svoji roli okolnosti, které se v určité době potkaly a třeba za spoustu let rozpletly. Ona tomu říkala náhody. Uváděla to na příkladu zloděje, který se vloupal do obchodu Ablových a zabil sestru a rodiče Jirkovy maminky, a kterého Jiří poznal o spoustu let později úplně náhodně. Anebo její přítel Berna, se kterým žila po Jirkově smrti, a který o ni nejevila zájem už po válce, ale ona měla tenkrát oči pro jiného... Nespočet kamínků, které zapadají do barevné mozaiky života. Jako by nic nebylo nadbytečného...

Epilog

Jsmo v motorestu Lovers Hill, v místnosti je 14 stupňů. Na vařiči od Annettiny neteře míchám Annettín guláš, který nám vytáhla

z mrazáku. Míchám ho Annettínou vařečkou. Pak si uvaříme čaj. Annettín. Venku příšerně leje, ale mně je krásně. Mám na sobě Annettín svetr, protože jsme přijeli poněkud nepřipraveni na australskou zimu, a hřeje mě pocit, že mám po třiceti letech zase babičku. Tak jako jsem balila před odjezdem naše tři děti na skautský tábor, tak láskyplně balila Annetta nás na výlety. Jen s úžasem pozorujeme nová překvapení v zavazadlech: houbička na nádobí, hrušky, pláštěnka, půlka čokolády – ne ta půlka, kterou už nikdo nechtěl, ale ta, která byla tak dobrá, že si ji schovala napotom... Babička má vždycky starost. Po jídle píšou pohledy domů a čtu knížky - Annettiny samosebou: Josef Bor – Tereziánské rekvie, Viktor Fischl – Jeruzalémské povídky.

Toho dne nám přišla zpráva, že zemřela Vlasta... Nemůžu pochopit, že už se v životě nepotkáme. Nemůžu pochopit, že ta úžasná holka, která vyhrála tolik bitev s nemocí, zrovna tuhle bitvu prohrála. Nemůžu pochopit, že zrovna čtu Fischlova povídku o tom, jak se muž ptá moudrého starce, kterak utěšit svého přítele, jemuž zemřela jeho milovaná žena... Annettiny náhody? Zároveň se přistihuji při trochu neobvyklém myšlení: Jsem ráda, že Vlasta bude mít hrob, na rozdíl od 6 milionů Židů, kteří hrob nemají. Jsem ráda, že Vlasta si vedle svých útrap prožila i mnoho pěkného, že se nasmála, užila si život a měla kolem sebe přenádherné a milující nejbližší. Stejně ji ale nedokážu pustit z hlavy...

Austrálie byla mozaika – útržek smyslu života, útržek bohatství života těch, kteří žijí, i těch, kteří odešli, krása a hloubka stvoření... /M

NA RYBÁCH

Jednou přijel k synovci na návštěvu jeho kamarád a vyrazili jsme na ryby. Po rozhovoru s Radkem Žaludem jsem měla pocit, že jsem mluvila s celebritou, které je osud nadmíru nakloněn. Radek má opravdu všechno – štěstí, spokojenost, krásný hlas, zajímavou práci, přítelkyni i chlapské přátelství, dobré rodiče, nadhled. Nemá jediné – zrak.

Můžeš povědět něco o historii tvého postižení?

Narodil jsem se v Českých Budějovicích v r. 1985, a to předčasně, v sedmém měsíci těhotenství. Proto mě dali do inkubátoru, kde ale nastavili takové hodnoty kyslíku, které mě připravily o zrak. Patřím ke generaci „inkubátorových slepců“ - takových případů bylo tehdy hodně. Za dob minulého režimu se o tom nesmělo příliš mluvit, ale náš taťka dělal pravý opak.

Co vidíš nebo nevidíš?

Nevidím nic. Mám jen určitý světlocit, který ale nepoužívám, protože se objevuje jen občas. Navíc bývá spojen i s tepelným vjemem - třeba za silného slunce.

Když ti chybí zrak, máš citlivější ostatní smysly?

Orientuji se hlavně sluchem – jako netopýr.

Když si zacpu uši, nikam netrefím. Díky odrazům zvuků se dokážu vyhnout autům, zdi, sloupům atd.

Jak můžeš slyšet zeď, když je ticho?

Nikdy není úplně ticho. Jenom když jdeš a dýcháš, ten zvuk se odráží od zdi, od všeho, co potkávaš, a podle toho to můžeš slyšet...

Já to neslyším...

Protože to nepotřebuješ, nemáš důvod to vnímat. Kdybys to potřebovala, slyšela bys to...

Takže ty si na své postižení nestěžuješ?

Ne. Jsou lidi, který na tom jsou daleko hůř než já – mám spoustu neslyšících kamarádů a to je, myslím, stokrát horší než slepota... nebo lidé na vozíku...

Dokážeš rozpoznat lidi podle hlasu?

Ano, když mě někdo osloví, že mi pomůže přes ulici, musím podle hlasu poznat, jestli to myslí upřímně nebo jestli mě chce třeba okrást. Lidé nepřikládají hlasu velký význam, protože si neuvědomují, že se z něj dá leccos poznat. Zrcadlí se v něm povaha člověka, jeho temperament... Pravda, dá se to i zamaskovat, ale protože se nad tím většinou nepřemýšlí, nikdo to obvykle nedělá. I v podání ruky se leccos odráží – upřímnost, odstup atd. Hodně napoví také odstín pokožky – jemnost kůže, a to, co z člověka vyzařuje. Na to nepotřebuješ oči...

Kde jsi chodil do školy?

Ve 4 letech jsem šel do Brna do školky pro

nevidomé. Po roce jsem přestoupil do Budějovic, protože tam mezitím díky snaze rodičů všech budějovických zrakově postižených dětí takovou školu vybudovali. Nesmírně cenná zkušenost pro mě byla základní škola. Byl to tehdy velmi zajímavý způsob integrace, který dnes trochu postrádám. Na normální základní škole byly navíc dvě třídy pro zrakově postižené - jedna pro nevidomé, druhá pro slabozraké děti. Od druhé třídy jsme se začali pomalu zapojovat mezi zdravé děti – ve druhé třídě jsme šli na jeden předmět do normálních tříd, ve třetí třídě na dva předměty, ve čtvrté třídě na čtyři předměty... a výsledkem bylo to, že v 5. třídě jsme přešli normálně a bezbolestně do běžných tříd mezi

zdravé děti. Konkrétně v naší třídě bylo 18 dětí, z toho 3 slepci a jeden kluk slabozraký. Znali jsme se mezi sebou a v ničem nebyl problém. Zdravé děti si zvykly na nás a my na ně. Dnes je mi trochu líto, když vidím některé děti ze speciálních škol nebo ty, které mají osobního asistenta, který dělá všechno za ně. Některé mé nevidomé spolužačky musely mít rozepsány služby, kdo s nima půjde na záchod nebo do jídelny, byly naprosto nesamostatné, bohužel vlivem rodičů, kteří dělali všechno za ně. Já měl to štěstí, že rodiče mě odmalička vedli k samostatnosti.

Jaké byly tvé cesty po základní škole?

Měl jsem hudební nadání, takže od 6 let jsem hrál na harmoniku a pak jsem začal zpívat. Ve 12 letech jsem přešel do Prahy na Konzervatoř J. Deyla, a jsem tam dosud. Dodělal jsem si tam základní školu, vyzkoušel si různé nástroje a rozhodl se pro zpěv jako hlavní obor vedle harmoniky a piana. Baví mě zpívat všechno, baví mě míchat žánry, ale nejraději mám muzikály. Muzikálové skladby nebývají úplně nejlépejší věci... Zatím hledám svoji parketu. Po konzervatoři jsem začal studovat obor ladění pian, kde teď nastupuji do 4. ročníku. Mimoto se hodně věnuju jako instruktor počítačům a programování. Mám tu výhodu, že když mi zavolá někdo s problémem, spousta kolegů na to potřebuje vidět, aby mohla poradit, ale já ne. Volný čas mi téměř nezbyvá...

Jak snášíš své omezení?

Nevadí mi to. Spíš naopak – snažím se z toho udělat přednost než nevýhodu. Lidi ocení, když vidí, že nějaký slepec se o něco snaží, než když sedí doma na zadku a lituje se. V Čechách je málo zpívajících slepců, takže tady mám docela velké pole působnosti, ale je to samozřejmě podmíněno kvalitou.

Jak se to stane, že

o tobě vědí ti správní lidé?

Všechno si dělám sám, nemám žádnou agenturu. Snažím se zviditelnit na internetu, díky nějakým akcím už se o mně ví, takže jsem spolupracoval třeba s Danem Landou, Evou Urbanovou, Tomášem Klusem, Bárou Baskovou... Stačí rozjet nějaký kolotoč a pak na něj reagovat.

Máš nějaký sen?

Chtěl bych se stále zdokonalovat ve zpěvu...

Proč sis vybral zrovna zpěv?

Zkoušel jsem toho dost, ale zpěv je pro mě nejnítornější způsob, jak se vyjádřit.

Všimla jsem si, že máte s Honzou hezké přátelství...

Ano, mám spoustu kamarádů, kteří se ozvou, když něco potřebují, ale Honzík je přítel. To přece každý potřebuje nejvíc – mít člověka, kterému může svěřit trápení i radost. Byly doby, kdy jsem byl při penězích a měl spoustu kamarádů, které jsem hostil... Pak jsem o peníze přišel a kamarádi byli fuč. Zůstal jen Honza. I když sám měl málo, pozval mě na pivo, abych přišel na jiné myšlenky, voláme si jen tak... Jak někdo řekl: „Přátelství není cesta k cíli, ale cíl.“ Jsem spokojený... /M

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 10.9.	18 h. Lukavice
neděle 11.9.	24. neděle v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Sir 27,33-29,7
8.45 h. Mistrovice	Ž 103
10.15 h. Orlice	Ř 14,7-9
	Mt 18,21-35

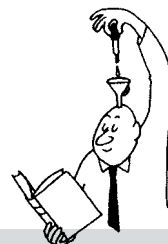
sobota 17.9.	18 h. Mistrovice
neděle 18.9.	25. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Iz 55,6-9
8.45 h. Lukavice	Ž 145
10.15 h. Orlice	Flp 1,20c-24
	Mt 20,1-16a

sobota 25.9.	18 h. Lukavice
neděle 26.9.26.	26. neděle v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Ez 18,25-28
8.45 h. Mistrovice	Ž 25
10.15 h. Orlice	Flp 1,3-6.2.,21-24
	Mt 21,28-32

středa 28.9.	Slavnost sv. Václava
13 h. Letohrad	
<i>potom na zámecké terase program do večera</i>	

sobota 1.10.	19 h. Lukavice
neděle 2.10.	27. v mezidobí
<i>posvícení v Mistrovicích a v Červené</i>	
7.15 h. Letohrad	Iz 5,1-7 Ž 80
8.45 h. Mistrovice	Flp 4,6-9
10.15 h. Orlice	Mt 21,33-43
	- <i>biřmování</i>
11.45 h. Červená	

sobota 8.10.	18 h. Mistrovice
neděle 9.10.	28. v mezidobí
<i>posvícení v Lukavici</i>	
7.15 h. Letohrad	Iz 25,6-10a
8.45 h. Lukavice	Ž 23
10.15 h. Orlice	Flp 4,12-20
	Mt 22,1-14

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Registřákové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741